

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/43/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6624202403
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2026:6624202403.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivicy Hanuskovej a členov JUDr. Dušana Kucbela a JUDr. Alexandra Mojša v spore žalobcu A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom C. D. XXXX/X, XXX XX E., prechodne bytom F. XXX, právne zastúpeného spoločnosťou EMPIRI s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Bárdošova 2/A, 831 01 Bratislava, IČO: 36 864 331, proti žalovanému: G. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom D. XX/X, XXX XX H., právne zastúpeného JUDr. Milošom Barancom, advokátom so sídlom Majerská cesta 96, Banská Bystrica, IČO: 37 998 048, v konaní o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 25C/33/2024-162 zo dňa 01. 04. 2025, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorým žalobu zamietol, m e n í tak, že: určuje, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom pozemku nachádzajúceho sa v k. ú. H. evidovaného na parcele registra C s parcelným číslom XXXX/XX o výmere 5 m² - zastavané plochy a nádvorcia, zapísanom na liste vlastníctva číslo XXXX, vedenom Okresným úradom Veľký Krtíš, katastrálny odbor, a to o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 211/660 v pomere k celku.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania, teda vo výroku II. m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu (I. výrok) a uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100% (II. výrok).

2. Predmetom sporu bola žaloba o určenie vlastníckeho práva k pozemku CKN s parc. č. XXXX/XX, o výmere 5 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, v spoluvlastníckom podiele XXX/XXX-XX v pomere k celku, nachádzajúcom sa v k. ú. H., zapísaného na LV č. XXXX, vedenom Okresným úradom Veľký Krtíš, katastrálny odbor (ďalej aj „pozemok“).

3. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalobca bol podľa údajov katastra nehnuteľností na LV č. XXXX pre k. ú. H. ku dňu 02.10.2019 evidovaný ako podielový spoluvlastník predmetného pozemku o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 211/660 v pomere k celku, a to na základe kúpnej zmluvy č. I./XXXX-XX/XXXX zo dňa 01.10.2019. Z výpisu z katastra nehnuteľností ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie však vyplynulo, že na LV č. XXXX už nebol vedený záznam o vlastníckom práve žalobcu k pozemku, pričom vlastníctvo k pozemku je evidované na LV č. XXXX v podiele 1/1 v pomere k celku v prospech žalovaného (tiež aj stavby - pivničný dom súp. č. XXX na pozemku parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX J. XXXX/XX).

4. Vo vzťahu k vecnej legitímácii strán sporu v konaní súd prvej inštancie dospel v tomto konaní k záveru, že žalobca je aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby, keďže bol účastný na právnom vzťahu týkajúceho sa pozemku (do 02.10.2019 evidovaný ako spoluvlastník pozemku) a tiež smeruje voči subjektu, ktorý je vedený ako aktuálny vlastník pozemku v katastri nehnuteľností. Právny záujem na žalobe mal za daný, ak sa žalobca za podielového spoluvlastníka naďalej považuje a vyhovením tejto žalobe by vyvolal zmenu zápisu v katastri nehnuteľností. Svoje vlastnícke právo k pozemku žalobca odvodzoval od kúpnej zmluvy, ktorá bola zavkladovaná ku dňu 01. 10. 2019. Súd prvej inštancie ustálil skutkový stav, podľa ktorého bol dňa 04. 10. 2019 do katastra nehnuteľností vykonaný zápis vlastníckeho práva k pozemku záznamom v prospech K. B. B., právneho predchodcu žalovaného, a to na základe právneho titulu vydržania. Splnenie zákonných podmienok vydržania bolo potvrdené osvedčením vyhlásenia o vydržaní do notárskej zápisnice č. N 107/2019, Nz 25032/2019, NCRIs 25611/2019 zo dňa 07.08.2019 na notárskom úrade notárky JUDr. Jany Kuchárikovej, s tým, že účinky vydržania nastali uplynutím vydržacej doby ku dňu 31. 12. 2018. Právny predchodca žalovaného tak nadobudol vlastnícke právo ku dňu 31.12.2018 vydržaním, a to v celom rozsahu, pričom následne toto vlastnícke právo previedol na žalovaného kúpnu zmluvou zo dňa 15.11.2019. Vklad tejto zmluvy do katastra nehnuteľností bol povolený dňa 17. 12. 2019.

5. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval § 134 Občianskeho zákonníka a poukázal na § 205 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). K nadobudnutiu vlastníckeho práva právneho predchodcu žalovaného súd prvej inštancie uviedol, že vydržaním sa nadobúda vlastníctvo bez ďalšieho, teda samotným uplynutím vydržacej doby bez toho, aby bol k tomu potrebný ďalší právny úkon či rozhodnutie. Pokiaľ sa prevádza nehnuteľnosť, ktorá je predmetom evidencie v katastri nehnuteľností, nadobúda sa vlastnícke právo vkladom do katastra nehnuteľností, ak zákon neustanovuje inak. Spoločnosť BEEHCOTT s.r.o. preto nemohla platne previesť vlastnícke právo k pozemku na žalobcu, ktorý nemohol platne nadobudnúť vlastnícke právo k pozemku prevodom na základe kúpnej zmluvy, ktorá bola zavkladovaná dňa 01.10.2019 v spoluvlastníckom podiele 211/660 v pomere k celku od právneho predchodcu, nakoľko výlučným vlastníkom pozemku bol ku dňu uvedeného vo vydržaní právny predchodca žalovaného. V prípade nadobudnutia vlastníckeho práva na základe zmluvy sa aplikuje zásada súkromného práva, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv ako sa má. Táto skutočnosť odôvodňovala zamietnutie predmetnej žaloby v plnom rozsahu.

6. K hodnoteniu listinného dôkazu – notárskej zápisnice súd prvej inštancie uviedol, že ide o verejnú listinu, ktorá predstavuje výnimku zo zásady voľného hodnotenia dôkazov súdom. Vyslovil, že pokiaľ je verejná listina pravá, zákon s ňou spája vyvrátiteľnú domnienku pravdivosti jej obsahu, v zmysle ktorej je potvrdená pravdivosť toho, čo verejná listina osvedčuje, pokiaľ nie je dokázaný opak. Vzhľadom k tomu strana, ktorá spochybňuje pravdivosť verejnej listiny musí okrem popretia pravdivosti jej obsahu predložiť dôkazy o svojich tvrdeniach. Žalobca v konaní nepopieral pravosť verejnej listiny – notárskej zápisnice spísanej dňa 07.08.2019, ale rozporoval jej pravdivosť s ohľadom na nedostatok náležitostí podľa § 63 zák. č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti účinného v čase spísania notárskej zápisnice. Ak žalobca namietal, že neboli k osvedčeniu o vydržaní zabezpečené súhlasné stanoviská jednotlivých podielových spoluvlastníkov, súd prvej inštancie mal za to, že nemožnosť právneho zabezpečenia súhlasných stanovísk podielových spoluvlastníkov bola notárkou vysvetlená a odôvodnená s poukazom na veľký počet spoluvlastníkov, ktorí viacerí sú nebohí a svoje vlastníctvo doposiaľ majetkovoprávne neusporiadali, rovnako tak so zreteľom na vyporiadavaný rozsah vlastníctva o výmere 21 m² vo vzťahu k celkovej výmere dotknutých pozemkových nehnuteľností. K zmieneným výhradám žalobcu súd prvej inštancie konštatoval, že samotné popieranie alebo spochybenie obsahu notárskej zápisnice z formálnych dôvodov nemohlo mať za následok procesný postup, aby súd z uvedeného listinného dôkazu v konaní nevychádzal.

7. Súd prvej inštancie zároveň v spore aplikoval sudcovskú koncentráciu konania podľa § 153 CSP a poukázal na to, že žalobcovi v čase pojednávania dňa 04. 02. 2025 bola v celom rozsahu známa podstatná skutková a právna argumentácia žalovaného prezentovaná v súdnom spore. Z toho dôvodu žalobca oneskorene vzniesol procesné návrhy ohľadne výsluchu svedkyne a predloženia čestného vyhlásenia L. G. L., nakoľko tie neboli uplatnené včas. Pokiaľ žalobca namietal dobromyseľnosť právneho predchodcu žalovaného so zreteľom na fakt, že ku dňu 15. 05. 2019 právny predchodca nereagoval na písomnú ponuku na uplatnenie predkupného práva, nepovažoval túto námietku súd prvej inštancie za relevantnú. Žalobcom tvrdená strata dobromyseľnosti mala nastať po splnení zákonných podmienok vydržania, čím žiadaným spôsobom nemohla spochybníť nadobúdaci titul na strane právneho

predchodcu žalovaného s účinkami, ktoré nastali ku dňu 31. 12. 2018. Nakoľko pravdivosť notárskej zápisnice nebola vyvrátená žalobcom produkovanými dôkazmi a nebol preukázaný opak skutočností uvedených v notárskej zápisnici, súd obsah verejnej listiny považoval za pravdivý a vychádzal z nej.

8. Súd prvej inštancie dospel k skutkovému a právnemu záveru, podľa ktorého právny predchodca žalovaného pozemok, na ktorom je postavený viničný dom, užíval nerušene od roku 2008, počas celej vydržacej doby, ktorá uplynula dňa 31. 12. 2018. Oprávnenosť držby k pozemku vyvodzoval legitímne z osvedčenia o dedičstve č. k. 4D/4/2008-2020 zo dňa 22. 02. 2008 po svojej prastarej matke alebojej poručiteľke L. M., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX. Keďže právny predchodca žalovaného v súlade so zákonom nadobudol vlastnícke právo k pozemku vydržaním, toto bolo následne zákonne prevedené na žalovaného. Žalobu preto zamietol ako nedôvodnú.

9. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa pomeru úspechu vo veci podľa § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalovaný bol v spore úspešný v celom rozsahu, priznal mu voči žalobcovi plný nárok na náhradu trov konania.

10. Proti uvedenému rozsudku podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie, ktoré odôvodnil s poukazom na § 365 ods. 1 písm. d), e), f), g) a h) CSP. Vytkol súdu prvej inštancie, že porušil jeho právo na spravodlivý proces, keď neumožnil žalobcovi vyjadriť sa k osvedčeniu o dedičstve, ktoré predložil žalovaný až dňa 01. 01. 2025 na pojednávaní. Žalobca z dôvodu verifikácie tohto dôkazu žiadal súd o možnosť vyjadrenia sa mimo súdneho pojednávania. Súd prvej inštancie však nepovažoval jeho námietku za relevantnú a neumožnil mu vyjadriť sa k tomuto osvedčeniu v dodatočne stanovenej lehote. Žalobca tak namietal postupom súdu porušenie zásady kontradiktórnosti konania, keďže predmetný listinný dôkaz bol predložený na pojednávaní, na ktorom došlo k vyhláseniu rozhodnutia. Tiež namietal, že neboli splnené podmienky pre aplikáciu sudcovskej koncentrácie konania vo vzťahu k výsluchu svedkyne L. G. L., ktorá mala preukázať nedobromyseľnosť právneho predchodcu žalovaného pri vydržaní vlastníckeho práva, čím ho postavil do dôkaznej núdze. Ak súd vyslovil zásadný názor, že žalobca by mal fakticky preukazovať niečo, čoho nebol objektívne osobne účastníkom a zabránil výsluchu svedkyne, ktorá mohla mať o podstatných skutočnostiach sporu vedomosť, zabránil tým, aby preukázal nedobromyseľnosť vydržania.

11. V odvolaní žalobca akcentoval, že právny predchodca žalovaného na základe osvedčenia zdedil spoluvlastnícky podiel o veľkosti 2/22 v pomere k celku, teda nie výlučné vlastníctvo. Zo strany právneho predchodcu žalovaného na základe vydržania tak došlo k obsadeniu pozemku vo vyššom spoluvlastníckom podiele ako mu prináležalo a čoho si bol preukázateľne vedomý, nemohlo u neho ísť o oprávnenú držbu. Tiež poukázal na to, že ak by aj dobromyseľnosť právneho predchodcu žalovaného pri tvrdenom vydržaní bola splnená, a teda by vydržacia doba trvala 10 rokov, prečo by čakal so zapísaním vlastníckeho práva do formy notárskej zápisnice až do 07. 08. 2019. Dôvodom bola však podľa žalobcu skutočnosť, že jeho právny predchodca posielal ponuky na uplatnenie predkupného práva ostatným spoluvlastníkom a na ich základe, po troch mesiacoch, bola spísaná notárska zápisnica s nepravdivými a nesprávnymi údajmi tak, aby na pohľad vyzerala v súlade so zákonom. Notárska zápisnica podľa žalobcu tiež neobsahovala náležitosti predpokladané § 63 zák. č. 323/1992 Zb. (ďalej aj „Notársky poriadok“), preto ju nemožno považovať za verejnú listinu v zmysle § 205 CSP. Z jej obsahu vyplýva nedobromyseľnosť právneho predchodcu žalovaného, ak je v nej uvedené, že v spojitosti s užívateľským stavom jednotlivých spoluvlastníkov od roku 2010 počas trvania vydržacej doby, malo dôjsť na základe geometrického plánu vyhotoveného všetkými podielovými spoluvlastníkmi, k zameraniu a vyznačeniu jednotlivých vlastníkov tak, ako ich de facto užívajú, a tento geometrický plán sa previedol do spoluvlastníckych podielov jednotlivých spoluvlastníkov. Tento stav si spoluvlastníci mali záujem legalizovať podľa geometrického plánu, čo sa viac-menej navrhovateľ snažil už roky dosiahnuť. Právny predchodca žalovaného tak nemohol byť dobromyseľný pri vydržaní, keďže všetci podieloví spoluvlastníci aktívne prejavili svoje podielové spoluvlastníctva v roku 2010 počas plynutia vydržacej doby. Zároveň vo vzťahu k notárskej zápisnici žalobca doplnil, že neobsahuje vyjadrenia osôb, ktorým svedčí posledný zápis v katastri nehnuteľností a namietol konštatovanie notára v nej, pre ktoré to nebolo potrebné. Z uvedeného podľa žalobcu vyplýva, že žalovaný nemohol konať dobromyseľne, nakoľko tieo skutočnosti u neho nemohli vyvolať presvedčenie, že mu daný pozemok patrí v celosti.

12. Žalobca v odvolaní tiež vytkol súdu prvej inštancie, že nezobral do úvahy nedostatky notárskej zápisnice týkajúce sa podstatných náležitostí. V zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov tak nemala

byť pripustená ako dôkaz, navyiac skutočnosti uvedené v notárskej zápisnici sami o sebe rozporujú obsah tejto listiny, preto ju nemožno považovať za pravdivú.

13. Na záver žalobca v odvolaní uviedol, že sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že nepreukázal svoje vlastnícke právo k pozemku. Oponoval, že predložil rozhodnutie katastrálneho odboru o povolení vkladu zo dňa 01. 10. 2019. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. Žalovaný k odvolaniu nepodal vyjadrenie.

15. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v zmysle § 34 CSP prejednal odvolanie žalobcu viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 379 a 380 CSP, nariadil vo veci pojednávanie podľa § 385 ods. 1 CSP, na ktorom v zmysle § 384 ods. 1 a 2 CSP zopakoval dokazovanie a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobe žalobcu vyhovel.

16. Strany sporu na odvolacom pojednávaní zotrvali na svojej doterajšej argumentácii v spore. Žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu na pojednávaní doplnil, že ak žalobca odvodzuje svoj nárok od neplatnosti vydržania, ktorá skutočnosť sa dotkne vlastne všetkých spoluvlastníkov danej nehnuteľnosti - pozemku, preto účastníkmi konania mali byť všetci pôvodní podieloví spoluvlastníci a z procesného hľadiska mala byť žaloba zamietnutá.

17. Odvolací súd na pojednávaní zopakoval dokazovanie vykonané pred súdom prvej inštancie a ustálil skutkový stav, podľa ktorého žalobca nadobudol spoluvlastníctvo k pozemku v spoluvlastníckom podiele o veľkosti 211/660 v pomere k celku na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený dňa 01.10.2019. Totožný pozemok do výlučného vlastníctva nadobudol žalovaný od K. B. B. (právny predchodca žalovaného) na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 15.11.2019, ktorej vklad bol povolený dňa 17.12.2019. Právny predchodca žalovaného odvodzoval svoje výlučné vlastnícke právo k pozemku titulom vydržania, ktorého obsah bol zaznamenaný v notárskej zápisnici č. N 107/2019, Nz 25032/2019, NCRIs 25611/2019 zo dňa 07.08.2019 spísanej L. L. N., notárkou. Z obsahu notárskej zápisnice vyplynulo, že právny predchodca žalovaného splnil podmienky vydržania ku dňu 31.12.2018, pričom počiatok plynutia vydržacej doby sa vzťahuje k okamihu dedenia po poručiteľke L. M., zomr. XXXX (prastará matka právneho predchodcu žalobcu), čo dosvedčuje osvedčenie o dedičstve Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 4D/4/2008, Dnot 4/2008 zo dňa 22.02.2008. Zápis vlastníckeho práva právneho predchodcu žalovaného bol do katastra nehnuteľností vykonaný záznamom dňa 04.10.2019 v čase, keď bol ako spoluvlastník tohto pozemku vedený v katastri nehnuteľností žalobca.

18. Z notárskej zápisnice o vydržaní vyplynulo, že aj okrem iných nehnuteľností, právní predchodcovia K. B. B. užívali predmetný pozemok od nepamäti, pričom pozemok zdedil na základe osvedčenia o dedičstve. Na pozemku sa nachádza viničný domček, o ktorého legalizáciu požiadal v roku 2010 neúspešne. Pozemky dovedty ako EKN parcely vlastnil ako podielový spoluvlastník. V roku 2010 bol vyhotovený na podnet všetkých podielových spoluvlastníkov Geometrický plán č. XXXXXXXX/XXXX (ďalej len „GP“) s tým, že ním boli presne zamerané všetky pozemky jednotlivých spoluvlastníkov tak, ako ich de facto užívajú a týmto GP boli vytvorené v prospech spoluvlastníkov parcely CKN. Jeho podiel na vytvorených CKN parcelách však nebol zaznamenaný. Uvedený GP riešil užívateľský stav jednotlivých spoluvlastníkov s tým, že spoluvlastníci mali záujem a zámer si legalizovať vlastníctvo na jeho základe, čo sa viac menej právny predchodca žalovaného snažil už roky dosiahnuť. Právny predchodca žalovaného si spolu s notárom boli vedomí tej skutočnosti, že predmetné majetkovoprávne nevysporiadané parcely vlastní v jednom prípade 56 podielových spoluvlastníkov a v druhom prípade 32 podielových spoluvlastníkov, z ktorých je jedným z nich aj právny predchodca žalovaného. Keďže ani jeden z podielových spoluvlastníkov neužíva predmetné parcely, na ktorých je postavený viničný domček a ani nie je možné právne zabezpečiť súhlasné stanoviská podielových spoluvlastníkov vzhľadom na ich počet, ako aj to, že viacerí sú nebohí a nedošlo k majetkovoprávnemu vysporiadaniu, navrhovateľ (právny predchodca žalovaného) sa pre túto formu majetkovoprávneho vysporiadania rozhodol len pre tú skutočnosť, že vysporiadava z celkovej výmery len výmeru 21 m². Právny predchodca žalovaného vydanie osvedčenia o vydržaní považoval v tom čase za jediný možný spôsob vysporiadania a legalizácie užívateľských vzťahov na stav právny. Notár preto upustil od vyžiadania súhlasných stanovísk ostatných podielových spoluvlastníkov. Za dobromyseľného držiteľa považoval notár právneho predchodcu žalovaného na základe osvedčenia o dedičstve po jeho starej matke v roku 2008.

19. Z osvedčenia o dedičstve vydaného notárom L. B. O. ako súdnym komisárom pod sp. zn. 4D 4/2008, DNot. 4/2008 zo dňa 22. 02. 2008 odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie zistil, že právny predchodca žalovaného nadobudol po poručiteľke L. M., zomrelej 25. 12. 1982 nehnuteľnosti, v tom čase evidované na LV č. XXXX J. P. XXXX pre katastrálne územie H. v spoluvlastníckom podiele 2/22 v pomere k celku. V konaní nebolo sporné, že z týchto nehnuteľností došlo k vzniku parcely CKN č. XXXX/XX v k. ú. H., ktorá je predmetom tohto sporu (pozemok).

20. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie o tom, že žalobca mal na podanej žalobe naliehavý právny záujem. Rovnako sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca bol aktívne vecne legitimovaný na podanie uvedenej žaloby a žalovaný bol pasívne vecne legitimovaný v spore, nakoľko posledný zápis v katastri nehnuteľností (pred záznamom v prospech právneho predchodcu žalovaného) svedčil žalobcovi. Prejudiciálne ustálenie otázky vydržania právnym predchodcom žalovaného a následné posúdenie (ne)platnosti prevodu na žalovaného sa tak týkalo ochrany práv žalobcu.

21. Pokiaľ ide o námietku žalovaného v odvolacom konaní, že žalobca mal podať žalobu voči všetkým pôvodne zapísaným spoluvlastníkom pozemku, k tomu odvolací súd uvádza nasledovné:

Podľa ustálenej rozhodovacej praxe súdov platí, že ak sa žalobca domáha určenia, že je (spolu)vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľnosti zapísaný ako vlastník niekto iný, má vo vzťahu k tejto osobe nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Žaloba o určenie vlastníckeho práva žalobcu musí smerovať proti všetkým, ktorí sú ako vlastníci nehnuteľností zapísaní v katastri nehnuteľností. Ak by žaloba nesmerovala proti všetkým týmto osobám (popierajúcim vlastnícke právo žalobcu), naliehavý právny záujem na požadovanom určení by nebol daný (uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 6Co/25/2015 zo dňa 11.03.2015). Nemožno však neprihliadať na to, že jedným zo základných predpokladov úspešnosti žaloby o určenie je aj skutočnosť, že účastníci majú vecnú legitímáciu. Každá vec (teda aj pozemok) môže patriť jedinému vlastníkovi alebo môže byť v podielovom spoluvlastníctve viacerých osôb (§ 136 Občianskeho zákonníka). Podstata podielového spoluvlastníctva spočíva v tom, že každý zo spoluvlastníkov sa podieľa na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva v rozsahu, aký zodpovedá veľkosti jeho spoluvlastníckeho podielu (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka); výška spoluvlastníckeho podielu, pretože ide o právny vzťah len „ideálny“, nevyjadruje konkrétnu reálnu časť veci, ale mieru, ktorou sa jednotliví spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci. Tento ideálny podiel na spoluvlastníctve, ktorý je tiež predmetom občianskoprávných vzťahov v zmysle § 118 ods. 1 Občianskeho zákonníka, má charakter samostatnej „veci“ (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 27/2005), preto sa právny osud jednotlivých podielov posudzuje samostatne. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v konaní o určení vlastníctva k spoluvlastníckemu podielu, je pasívne legitimovaný iba dotknutý spoluvlastník tohto spoluvlastníckeho podielu z dôvodu, že právnej sféry ďalších ostatných spoluvlastníkov sa toto konania netýka a výsledok konania (určenie práva k spoluvlastníckemu podielu) nemôže mať na ich právne pomery žiaden vplyv, t.j. nemôže mať žiaden dopad na vymedzenie ich práv a povinností týmto súdnym rozhodnutím. Rozsudok sa teda v prejednávanej veci nemusí vzťahovať na všetkých účastníkov právneho vzťahu (viď aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo/51/2009 zo dňa 28.10.2010). Z toho dôvodu žalobca správne podal žalobu len voči aktuálne zapísanému vlastníkovi pozemku. Žalobou sa domáha určenia svojho spoluvlastníckeho podielu, ktorého osud sa posudzuje samostatne od podielov ostatných spoluvlastníkov. Nie je preto podmienkou vecného prejednanja žaloby, aby v spore vystupovali všetci pôvodní spoluvlastníci pozemku. Je na ostatných spoluvlastníkoch, či si budú strážiť svoje práva v zmysle zásady *vigilantibus iura scripta sunt* – práva patria bdelym, prípadne sa stotožnia s aktuálnym stavom zápisu v katastri nehnuteľností. Podstatné pre posúdenie veci je, že žalobca sa žalobou domáha určenia spoluvlastníckeho podielu v pomere k celku, ktorý mu patril pred zápisom vlastníckeho práva v prospech žalovaného, resp. jeho právneho predchodcu.

22. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal, že v konaní pred súdom prvej inštancie došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces tým, že mu nebolo umožnené zaujať stanovisko k predkladaným dôkazom, tento nedostatok bol odstránený v odvolacom konaní, a to aj tým, že odvolací súd nariadil vo veci pojednávanie a zohľadnil jeho argumentáciu v odvolacom konaní. Konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom sa totiž posudzuje ako jeden celok. Zároveň odôvodnenie rozhodnutí na oboch inštanciách predstavuje organickú jednotu (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.

zn. I. ÚS 259/2018 zo dňa 14.11.2018), preto niektoré procesné nedostatky zistené v konaní pred súdom prvej inštancie sú napravitelné v konaní pred odvolacím súdom.

23. Následne pri vecnom preskúmaní napadnutého rozsudku odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie podané žalobcom bolo podané dôvodne. Súd prvej inštancie nesprávne posúdil notársku zápisnicu o vydržaní vlastníckeho práva právneho predchodcu žalovaného, ako verejnú listinu v zmysle § 205 CSP a bez ďalšieho z nej vychádzal. Z obsahu notárskej zápisnice však vyplynulo, že notár upustil od podmienky vyžadovanej § 63 ods. 1 písm. a) bod 1 Notárskeho poriadku, ktorá stanovuje, že osvedčenie musí obsahovať vyjadrenie osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľností preukazuje vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu alebo ich právnych nástupcov, ak sú tieto osoby známe, že nemajú k vzniku vlastníckeho práva alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výhrady.

24. Zo samotnej notárskej zápisnice a jej obsahu ale vyplýva, že podieloví spoluvlastníci predmetnej nehnuteľnosti boli právnomu predchodcovi žalovaného známi, rovnako aj notárovi, nakoľko títo boli zapísaní na príslušnom liste vlastníctva v katastri nehnuteľností. Rovnako z obsahu notárskej zápisnice vyplýva, že notárovi boli tiež známe skutočnosti o tom, že v roku 2010 mal byť všetkými podielovými spoluvlastníkmi vyhotovený geometrický plán na reálne usporiadanie ich vlastníckych vzťahov podľa stavu užívania. Z týchto záverov sa možno len ťažko stotožniť s tým, že právny predchodca žalovaného nemal vedomosť o ostatných podielových spoluvlastníkoch zapísaných na príslušnom liste vlastníctva, resp. o ich právnych nástupcoch. Naopak, priamo z obsahu notárskej zápisnice vyplynulo, že nedošlo k majetkovému vysporiadaniu niektorých spoluvlastníckych podielov, pričom ešte v roku 2010 sa podľa notárskej zápisnice mali všetci podieloví spoluvlastníci podieľať na vyhotovení geometrického plánu a usporiadať si svojich vzťahov. Tieto zistenia zachytené v notárskej zápisnici tak odporujú záveru notára o tom, že nebolo možné zistiť stanovisko ostatných podielových spoluvlastníkov, prípadne aspoň niektorých z nich. Notársky poriadok nezbavil povinnosti právneho predchodcu žalovaného doložiť k návrhu na vydanie osvedčenia súhlasné stanoviská dostupných podielových spoluvlastníkov, prípadne ich právnych nástupcov. Z uvedeného tak jednoznačne vyplynulo, že zápisnica o vydržaní vlastníckeho práva právneho predchodcu žalovaného nespĺňala náležitosti vyžadované v tom čase účinným § 63 Notárskeho poriadku.

25. Notársky poriadok za listiny vyhotovované v rámci notárskej činnosti, považuje aj notárom vydávané osvedčenia právne významných skutočností, medzi ktoré patrí aj osvedčenie o vyhlásení o vydržaní, ktoré je notár povinný spísať do notárskej zápisnice. Takéto osvedčenie vydané notárom vydané v prípade, že obsahuje všetky náležitosti uvedené v § 63 Notárskeho poriadku, má povahu verejnej listiny so všetkými z toho vyplývajúcimi právnymi dôsledkami (rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 26. 03. 2013 pod sp. zn. 6Co/111/2012). A contrario z toho potom vyplýva, že pokiaľ notárska zápisnica neobsahuje všetky potrebné náležitosti, nespĺňa charakter verejnej listiny v zmysle § 205 ods. 1 CSP, a môže potom len predstavovať v súdnom konaní listinný dôkaz v zmysle § 204 CSP. Naviac jej obsah bol žalobcom spochybnený. O notárskej zápisnici predloženej v tomto spore tak neplatí, že bez vyvrátenia protistranou predstavuje splnenie podmienok vydržania právneho predchodcu žalovaného, nakoľko o verejnú listinu v dôsledku vyššie uvedeného nejde.

26. V nadväznosti na to, v rámci voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 191 CSP tiež súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď obsahovo neskúmal, či skutočnosti zachytené v notárskej zápisnici skutočne boli spôsobilé osvedčiť, že právny predchodca žalovaného v zmysle § 134 Občianskeho zákonníka splnil podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k pozemku, vrátane jeho dobromyseľnosti. Súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho zaradenia notárskej zápisnice pod verejnú listinu podľa § 205 CSP pri posudzovaní otázky vydržania vlastníckeho práva právneho predchodcu žalovaného len vychádzal zo skutočnosti o tom, že vydržanie bolo osvedčené notárom. Neskúmal, či skutočnosti zachytené v notárskej zápisnici boli vôbec spôsobilé privodiť právnomu predchodcovi žalovaného splnenie všetkých podmienok vydržania vlastníckeho práva podľa § 134 Občianskeho zákonníka. V rámci hodnotenia dôkazov v zmysle § 191 ods. 1 CSP nesprávne uprednostnil notársku zápisnicu o vydržaní vlastníckeho práva bez toho, aby ju dal do vzájomnej súvislosti s ďalšou listinou predloženou v spore, ktorým bolo osvedčenie o dedičstve predložené žalovaným. Z osvedčenia o dedičstve totiž vyplynulo, že právny predchodca žalovaného nadobudol len spoluvlastnícky podiel k predmetnému pozemku o veľkosti 2/22 v pomere k celku. Rovnako z notárskej zápisnice vyplynulo, že právny predchodca žalovaného mal vedomosť o tom, že je „len“ spoluvlastníkom predmetného pozemku.

Najmä, keď v roku 2010 si mali dať podľa notárskej zápisnice všetci spoluvlastníci vyhotoviť geometrický plán, ktorý mal zachytiť užívateľský stav jednotlivých nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve.

27. Odvolací súd nemal pochybnosti o tom, že právny predchodca žalovaného bol spôsobilým subjektom pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Rovnako nemal pochybnosti o tom, že predmetný pozemok bol spôsobilým predmetom pre vydržanie vlastníckeho práva. Za spornú považoval otázku oprávnenej držby právneho predchodcu žalovaného.

28. V náleze zo 14. novembra 2018 sp. zn. II. ÚS 484/2015 publikovanom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 48/2018, ústavný súd po podaní historického exkurzu právneho inštitútu oprávnenej držby, kritike nedostatočného zdôvodnenia zmeny (novšej) judikatúry a konštatovaní ústavnej konformity staršej judikatúry považoval za podstatné uviesť, že : „pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru považovať taký výklad § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný, taký výklad § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, ktorý vo svojich dôsledkoch v značnom rozsahu a podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku vydržaním, treba považovať jednoznačne za neprípustne reštriktívny, nerešpektujúci podstatu a zmysel zákonného inštitútu vydržania, a teda za ústavne neakceptovateľný, pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie“.

29. Následne veľký senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 1VCdo/4/2024 zo dňa 13.05.2024 citujúc ustanovenia § 129 ods. 1, § 130 ods. 1 a § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, k rozsahu dovolaní nastolenej právnej otázky uviedol, že : „Vznik držby sa však na rozdiel od vzniku vlastníctva nemusí de lege lata nutne opierať o existujúci právny dôvod. Inak povedané na vznik oprávnenej držby postačí naplnenie zákonných predpokladov držby, medzi ktorými sa existencia právneho dôvodu nenachádza. V súčasnom Občianskom zákonníku rozlišujeme len medzi oprávnenou držbou a neoprávnenou držbou. Náš právny poriadok z tohto pohľadu nerozlišuje medzi držbou titulárnou a držbou vzniknutou na základe tzv. domnelého titulu, tak ako to robí napr. § 991 Českého občianskeho zákonníka. Oprávnená držba je založená na objektívne posudzovanej dobromyseľnosti držiteľa, že mu vec alebo právo patrí. Právne predpisy výraz „dobromyseľný“ nevymedzujú, preto východiskom ďalších úvah musí byť jeho význam v bežnej reči. V Slovníku slovenského jazyka sa tomuto výrazu prisudzuje význam „dobrosrdečný, dobrácky“ a jeho synonymom je „statočný, poctivý, čestný“; opakom je zas výraz „zlomyseľný“ vo význame osoby, ktorá si „želá, robí niekomu zle“. Držiteľ je teda dobromyseľný o tom, že mu vec patrí vtedy, keď je poctivý, čestný o tom, že svojou držbou vykonáva vlastné právo, a teda že svojou držbou nerobí inému zle, že nezasahuje do práva iného, že nekoná bezprávne. Pri vydržaní nejde o to, či je držiteľ dobromyseľný s ohľadom na právny poriadok ako taký, ale či ho môžeme považovať za nedobromyseľného vo vzťahu k vlastníkovi, ktorý má stratiť svoje vlastníctvo, teda či na jeho správaní k vlastníkovi je niečo odsúdeniahodného, čo spôsobuje, že spoločnosť nechce poskytnúť ochranu jeho dlhobovej a vlastníkom nerušenej držbe. Súd sa v rámci skúmania otázky dobromyseľnosti zameriava na skúmanie poctivosti konania držiteľa z objektívneho hľadiska a nie na skúmanie (ne)existencie právneho titulu. Ako je už uvedené vyššie, je to dané tým, že na vznik držby nie je nevyhnutná existencia právneho dôvodu jej uchopenia a právny dôvod jej uchopenia je/môže byť len jedným z dôkazných prostriedkov, osvedčujúcich oprávnenosť držby. Pokiaľ platnosť právneho dôvodu uchopenia držby nie je rozhodujúcim kritériom pre skúmanie dobromyseľnosti držiteľa o oprávnenosti jeho držby potom ani právny omyl nie je z hľadiska platnosti a existencie právneho dôvodu uchopenia držby rozhodujúci bez ohľadu na to, či je ospravedliteľný alebo neospravedliteľný. Neexistencia alebo neplatnosť právneho titulu teda sama o sebe nevylučuje poctivosť konania konajúceho a jeho dobromyseľnosť v tom, že mu vec alebo právo patrí, a teda že vzhľadom na jeho presvedčenie objektívne vzaté koná v dobrej viere

t. j. v ospravedlniteľnom omyle o poctivosti nadobudnutia držby. Na základe uvedeného je možné aj naďalej zotrvávať na názore, že na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude treba, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia - riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia, v tom je základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby (R 45/1986). Poctivosť konajúceho účastníka občianskoprávneho vzťahu má pri skúmaní dobromyselnosti držiteľa nepochybne zásadnejší význam, ako (ne)existencia právneho titulu, ktorý právny predpoklad vydržania zákon de lege lata nestanovuje“.

30. Právny predchodca žalovaného podľa názoru odvolacieho súdu nesplnil vyššie popísané podmienky oprávnenosti jeho držby. Ako vyplynulo z dokazovania, svoju oprávnenú držbu odvodzoval od osvedčenia o dedičstve, na základe ktorého nadobudol len spoluvlastnícky podiel k predmetnému pozemku o veľkosti 2/22 v pomere k celku. O svojom spoluvlastníckom práve mal tak objektívnu vedomosť. Táto vedomosť vyplýva aj zo samotného obsahu notárskej zápisnice, v ktorej je zachytené, že v roku 2010 si dali všetci spoluvlastníci vypracovať geometrický plán za účelom vytvorenia parciel registra CKN podľa užívateľského stavu jednotlivých spoluvlastníkov. Dohodnutý užívateľský stav spoluvlastníkov k spoločnej nehnuteľnosti však nemôže sám o sebe zakladať oprávnenosť držby. Predstavuje to len totiž dohodu spoluvlastníkov o tom, akým spôsobom budú spoločnú vec užívať a môže mať svoje zakotvenie v § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Skutočnosť, že k takémuto spôsobu užívania nehnuteľnosti v spoluvlastníctve došlo od nepamäti, nezakladá automaticky poctivosť oprávnenej držby jednotlivých spoluvlastníkov, teda ani právneho predchodcu žalovaného. Najmä nie za právnej úpravy účinnej v čase, keď malo dôjsť k začiatku plynutia vydržacej doby v roku 2008. Právny predchodca žalovaného totiž mal na základe vykonaného dokazovania od počiatku vedomosť, že sa nachádza v spoluvlastníckom právnom vzťahu, hoci užíva časť spoločných nehnuteľností. Inak povedané, z vedomého spoluvlastníctva nemôže vzniknúť výlučné vlastníctvo bez toho, aby došlo k zákonom predpokladanému následku – zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva podľa § 141 alebo 142 Občianskeho zákonníka.

31. Podľa názoru odvolacieho súdu, právny predchodca žalovaného konal pri vydaní osvedčenia o vydržaní vedome, s cieľom obísť zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva práve prostredníctvom vydržania. K tomuto záveru nasvedčuje, že v notárskej zápisnici je uvedené : „Samotný GP, ktorý sa previedol do stavu CKN parc. evid. na LV č. XXXX J. XXX, kat. úz. H. riešil užívateľský stav jednotlivých spoluvlastníkov s tým, že spoluvlastníci mali záujem a zámer si legalizovať vlastníctvo podľa GP, čo sa viacmenej navrhovateľ snaží už roky dosiahnuť.“

32. Poctivosť držby u právneho predchodcu žalovaného nemohla založiť ani skutočnosť, že na predmetnom pozemku stojí viničný domček, o ktorého legalizáciu a zápis na LV požiadal právny predchodca žalovaného už v roku 2010. Náš právny poriadok neumožňuje vydržať vlastnícke právo pod stavbou len z dôvodu, že stavba je vo vlastníctve inej osoby ako pozemok. V zmysle súčasného právneho stavu (§ 120 ods. 2 Občianskeho zákonníka) totiž platí, že stavba nie je súčasťou pozemku v zmysle zásady „superficies solo non cedit“. Tento stav sa premieta aj do evidencie katastra nehnuteľností, kde existuje množstvo právnych vzťahov, podľa ktorých je osoba vlastníka stavby a vlastníka pozemku, na ktorom je stavba postavená, rozdielna. Preto nemožno uvažovať o tom, že len existencia stavby na predmetnom pozemku zakladá oprávnenú držbu tohto pozemku. Najmä za stavu, ako tomu bolo v prejednávanej veci, že vlastníka stavby mal vedomosť o svojom spoluvlastníckom práve k pozemku pod stavbou.

33. Odvolací súd tak mal za to, že právny predchodca žalovaného objektívne nemohol byť presvedčený o tom, že mu pozemok patrí a nadobudnúť ho v celosti. Jeho držbu celého pozemku tak nemožno považovať za oprávnenú a nemohlo z jeho strany dôjsť k vydržaniu vlastníckeho práva. Poctivosť jeho držby s ohľadom na všetky uvedené skutočnosti nemohla byť splnená.

34. Keďže právny predchodca žalovaného, na základe zisteného skutkového stavu a vykonaného dokazovania podľa odvolacieho súdu nenadobudol vlastnícke právo k pozemku ako celku titulom vydržania a nemohol následne platne previesť toto vlastnícke právo na žalovaného, nakoľko na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. S poukazom na právnu zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má (nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet), nemôže platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti

na inú osobu ten, kto nie je vlastník (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1VObdo/2/2020 zo dňa 27.04.2021).

35. Naopak, žalobca kúpnu zmluvou, ktorej vklad bol povolený do katastra nehnuteľností dňa 01.10.2019, v spore preukázal, že platne nadobudol spoluvlastnícky podiel k pozemku o veľkosti 211/660 v pomere k celku. Jeho nadobúdaci titul a ani vklad do katastra nehnuteľností nebol žalovaným spochybnený. Odvolací súd preto považoval žalobu za dôvodnú, rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a žalobe vyhovel v celom rozsahu tak, aby zabezpečil ochranu spoluvlastníckeho práva žalobcu k pozemku.

36. Odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP a zmenil výrok súdu prvej inštancie o náhrade trov konania s poukazom na zmenu rozhodnutia vo veci samej. Žalobca bol v spore úspešný v celom rozsahu, priznal mu preto podľa § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške trov konania (§ 262 ods. 2 CSP). Obdobne odvolací súd rozhodol o náhrade trov konania pred odvolacím súdom, nakoľko žalobca podal odvolanie dôvodne, keďže dosiahol zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie, a aj v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešným.

37. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolateľ, ktorý je fyzickou osobou a v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôže využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, sa môže so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci obrátiť na Centrum právnej pomoci podľa podmienok upravených v zákone č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci. O predbežnom poskytnutí právnej pomoci centrum rozhodne bez zbytočného odkladu ešte pred rozhodnutím o nároku na poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi).